METSÄTALOUS

En sanoisi, että meillä puu on liian kallista, mutta valitettavasti meillä hinta ei jousta suhdanteiden mukaan kuten esimerkiksi Ruotsissa tai Kanadassa. **TEOLLISUUSNEUVOS ILKKA KYLÄVAINIO, KEITELE GROUP**

Keiteleen liimapuutehdas on Euroopan suurin

Keitele Groupin liimapuutuotannon kaksinkertaistava laajennus vihitään tänään virallisesti käyttöön Keiteleellä Pohjois-Savossa. Liimapuutehtaasta tulee tuotannoltaan Euroopan suurin.

PENTTI VÄNSKÄ

Teemme japanilaiseen taloon kaikki puuosat. Luujuuslajiteltuina japanilaisiin mittoihin, kaikki valmiina kasaukseen, sanoo Keitele Groupin hallituksen puheenjohtaja, teollisuusneuvos Ilkka Kylävainio.

Liimapuupalkin viimeistely vaatii tarkkuutta. Sirpa Kähkönen paikkaa oksankoloa uretaanikitillä.

Keitele Group käyttää tukkia vuosittain yli miljoona kuutiometriä.

Keitele Group

Liikevaihto 115 milj. euroa (2012)
Henkilöstö 350 työntekijää (2013)
Sahauskapasiteetti 420 000 m^3

Sahatavarasta jatkojalostetaan 60 prosenttia. Vientiä liki 30 maahan. Viennistä Japanin osuus 60 prosenttia.

KEITELE (MT)
Keitele Groupin laajennus on yksi harvoista valopilkuista Suomen koko metsäteollisuudessa. Konsernin hallituksen puheenjohtajan, teollisuusneuvos **Ilkka Kylävainion** usko investointiin on vahva.

”Investoinneilla luodaan tulevaa kilpailukykyä. Tuotannon on oltava tehokasta ja kannattavaa. Muuten ei pärjää.”

Ja pärjännythän Keitele Group on.

Konserni voi kehua, ettei se ole 32-vuotisen historiansa aikana joutunut kertaakaan lomauttamaan henkilöstöään tai urakoitsijoitaan.

Laajennus luo 50 uutta työpaikkaa ja nostaa työntekijämäärän 350:een.

Keiteleen tämän vuoden yli kahdeksaan miljoonaan euroon nousevien investointien ajoitus näyttää hyvältä. Sahateollisuudessa ollaan kahden seuraavan vuoden suhteen varovaisen toiveikkaita.

Rakentaminen Yhdysvalloissa on elpymässä. Kanadalaista sahatavaraa tarvitaan entistä enemmän Pohjois-Amerikassa, mikä antaa tilaa suomalaisten viennille Kiinaan ja muualle Aasiaan.

Keiteleen tilauskanta vastaa nyt 2,5 kuukauden tuotantoa.

”Se on parempi kuin moneen vuoteen”, Kylävainio sanoo.

Sahatavaran hintoja on saatu kevään ja kesän kuluessa vain vähän ylös. Tuotannon kannattavuus ei vielä ole tyydyttävä.

”Vuosille 2014–2015 odotetaan parempaa suhdannetta, jos Yhdysvaltain veto kestää.”

Tehtävä, mitä asiakkaat haluavat

Jalostuksen kasvattaminen on Kylävainion mukaan ainoa menestykseen johtava tie sahateollisuudessa.

Keitele Groupin sahatavarasta jatkojalostetaan liimapuutehtaan laajennuksen valmistuttua 60 prosenttia.

Tuotannosta 80 prosenttia menee vientiin, suurin osa Japaniin. Kasvavia määriä menee Kiinan lisäksi Taiwaniin, Etelä-Koreaan, Thaimaahan, Vietnamiin ja Australiaan.

Sahatavaran jalostusarvo kaksinkertaistuu, kun siitä tehdään liimapuuta. Liimapuutehtaalla lankut höylätään ja näin saadut lamellit liimataan puristamalla yhteen. Lopputuote on liimapuupalkki tai -pilari.

Kylävainio korostaa, että on tehtävä sitä, mitä asiakkaat haluavat.

Japanilaisten toiveiden täyttämistä Keiteleellä on opeteltu vuodesta 1992, jolloin ensimmäiset kaupat solmittiin nousevan auringon maahan.

”Teemme japanilaiseen taloon kaikki puuosat. Luujuuslajiteltuina japanilaisiin mittoihin, kaikki valmiina kasaukseen.”

Japani on käyttänyt viime vuosina liimapuuta kaksi miljoonaa kuutiometriä, mikä on noin kolmannes koko maailman liimapuun kulutuksesta.

Puun tulevaisuus erinomainen

Suomalaisella puulla on Kylävainion mukaan erinomaisen hyvä tulevaisuus.

”Voisimme käyttää puuta paljon enemmän. Nyt yli 100 miljoonan kuutiometrin kasvusta hakataan vain puolet ja kasvu voitaisiin nostaa 140 miljoonaan kuutiometriin.”

Puunkäytön lisääminen edellyttäisi Kylävainion mielestä enemmän yrittäjämäistä toimintaa metsään.

”Kaikki alle 25 hehtaarin metsätilat yhteismetsiksi tai jollain muilla keinoin yrittäjämäisesti hoidetuksi.”

Tukin hintaan Kylävainio toivoo nykyistä enemmän joustoa.

”En sanoisi, että meillä puu on liian kallista, mutta valitettavasti meillä hinta ei jousta suhdanteiden mukaan kuten esimerkiksi Ruotsissa tai Kanadassa.”

JUHA KAIHLANEN

Pojat kolmannen polven sahamiehiä

KEITELE (MT)
Perheyritys Keitele Group on suurimpia suomalaisia itsenäisiä sahateollisuusyrityksiä. **Ilkka Kylävainio** perusti sahan Keiteleelle 1981.

”Haimme Suomesta 50–100 kilometrin säteellä tyhjää tilaa ja sopivaa hankinta-aluetta”, Kylävainio kertoo paikan valinnasta.

Ilkka Kylävainio ehti työskennellä ennen omaa sahayritystä muun muassa Pohjan sahalla Ruovedellä sekä Rauma-Repolan ja Puukeskuksen palveluksessa.

Sahayrittäjyys on Ilkka Kylävainiolla veressä, sillä jo isä **Reino Kylävainio** pyöritti sahaa Porissa.

Keitele Groupin tuotteiden myynnistä huolehtivat Ilkka Kylävainion pojat, kolmannen polven sahamiehet **Matti** ja **Mikko**.

Matin vastuulla on koko myynti ja Mikko hoitaa liimapuun.

Mikko on perehtynyt perusteellisesti liimapuutuotteiden päämarkkina-alueeseen Japaniin.

Kahteen Japanissa vietettyyn vuoteen mahtui vuosi kielen opiskelua yliopistossa ja toinen töissä paikallisessa kauppahuoneessa.

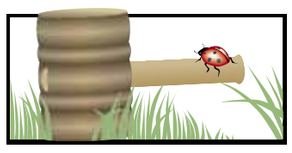

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

JUHA KAIHLANEN

Pohjoinen mäntymetsä uudistuu ilman avohakkuita

ENONTEKIÖ (MT)
Lapin metsäkeskusalueella luontainen uudistaminen on huomattavasti yleisempää kuin muualla maassa.

Metsätilastollisen vuosikirjan mukaan Lapissa tehtiin vuonna 2011 uudistus- eli päätehakkuita vajaat 20 000 hehtaaria. Siitä noin 7 000 hehtaaria hakattiin siemen- tai suojuspuuasentoon, jossa jäljelle jäävät puut siementävät uuden taimikon eikä metsää ei tarvitse erikseen viljellä.

Koko Suomen talousmetsistä uudistetaan luontaisesti noin 14 prosenttia.

Enontekiön yhteismetsä hakkaa valtaosan päätehakkuukypsistä metsistään siemenpuuasentoon.

”Kylvö olisi hyvä menetelmä, mutta siementä ei ole saatavilla”, yhteismetsän toiminnanjohtaja **Manu Mäkinen** sanoo.

Istutus taas on kallista, eikä lämpösumma tahdo riittää kemeratukiin.

Vaihtelevat siemenvuodet

Männyn luontainen uudistaminen onnistuu parhaiten karuilla kasvupaikoilla, jossa maa läpäisee hyvin vettä.

Enontekiöllä, jossa hyvät siemenvuodet ovat harvassa, siemenpuita jätetään 50–100 runkoa hehtaarille.

”Jos jätetään liian tiheäksi, valoa ei riitä taimille”, Mäkinen toteaa.

Lapissa hyviä siemenvuosia on Mäkisen mukaan vain 12–14 vuoden välein, joten hakkuita on vaikea ajoittaa.

”Vaikka käpysato olisi hyvä, seuraavankin kesän täytyy olla lämmin, jotta siemen kypsyy”, Mäkinen kertoo.

Vaihtelevista siemenvuosista seuraa, että kuviolla on monen ikäisiä taimia.

Lumirajan yllä helpottaa

Kylmyys ja sienitaudit verottavat taimikon kehitystä pohjoisessa.

”Kun taimi on kasvanut lumipeitettä korkeammaksi, kriittisin vaihe on ohi”, Mäkinen valottaa.

Pohjoisessa pahin vitsaus on männyn talvihome. Sen rihmasto leviää lumen alla ja tappaa neulastoa. Jos latvaa on lumen yläpuolella tarpeeksi, taimi selviää.

Muita taudinaiheuttajia on muun muassa tervasroso, joka tuhoaa männyn nilaa ja katkaisee lopulta ainevirtaukset.

Hirvi napsii Enontekiölläkin nuoria männynoksia, mutta yhtä paha riesa se ei ole kuin etelässä.

”Porot tuhoavat jonkin verran pieniä taimia kaivaessaan lumen alta jäkälää”, Mäkinen kertoo.

”Toisaalta porot pitävät myös muun aluskasvillisuuden sekä heinikon ja koivunvesakon kurissa, joten on niistä hyötyäkin”, hän lisää diplomaattisesti.

Kiertoaika 200 vuotta

Käsivarren Lapissa metsätalous ei ole malttamattoman ihmisen hommaa. Kiertoaika voi olla jopa kaksisataa vuotta.

Siemenpuuhakkuun jälkeen maa muokataan, Enontekiöllä tavallisesti äestämällä.

Siemenpuut poistetaan, kun taimikko on vakiintunut noin 1,5-metriseksi. Taimikolla menee helposti 20 vuotta ennen kuin se on yltänyt yli miehen mittaiseksi.

Seuraava toimenpide on yleensä taimikonhoito.

”Väljennyshakkuita tehdään tarvittaessa, mutta suurimmaksi osaksi männiköitä ei ole harvennettu lainkaan ennen päätehakkuuta”, Mäkinen kertoo.

Pohjoisen tiheäsyiset ja lyhyehköt siemenpuut eivät ole yhtä alttiita kaatumaan tuulessa kuin etelän nopeakasvuiset puut.

Kuusen luontainen pohjoisraja kulkee Enontekiön yhteismetsän Taipaleen palstan tienoilla Hetan eteläpuolella.

Kynttilämalliset puut ovat lyhyitä ja oksikkaita. Niitä jätetään hakkuissa riistan iloksi.

SUVI NIEMI

SAARA OLKKONEN

Lapin talousmetsistä yli kolmasosa uudistetaan luontaisesti. Enontekiön yhteismetsä luottaa siemenpuuhakkuisiin. Vastapäisestä vaaramaisemasta ne eivät juuri erotu.

Enontekiön yhteismetsän toiminnanjohtajaa Manu Mäkistä ilahduttavat suorat siemenpuut ja hyvin kehittyneet taimet.

Tervasroso on tappanut aikuisen männyn. Sienitaudin tunnistaa tervaantuneesta korosta.

Männyn talvihome on taimikoiden pahin vitsaus. Sienirihmasto leviää lumen alla ja tappaa neulaset.

Tykkylumi on katkonut männyn latvan. Puu yrittää puolustautua pihkalla ja muodostaa hätäkäpyjä turvatakseen lisääntymisen.

Metsästysmaat kiinnostavat

ENONTEKIÖ (MT)
Enontekiön yhteismetsän 30 000 hehtaarin alueella on paljon hyviä pyyntimaita. Yhteismetsä myy lupia Enontekiössä suosittuun riekonpyyntiin sekä muuhun pienriistaan.

Hirvenmetsästyslupia yhteismetsä ei sen sijaan myy ulkopuolisille. Myös metson pyynti on rajoitettu vain osakkaille. Osakastiloja on nyt 830.

”Oikeudet ovat haluttuja. Siksi monet haluaisivat hanakasti liittyä yhteismetsään”, Enontekiön yhteismetsän toiminnanjohtaja **Manu Mäkinen** sanoo.

Toistaiseksi yhteismetsä ei ole liittänyt tiloja osuuksia vastaan.

”Aina ostamme, jos on hyviä tiloja myynnissä”, Mäkinen kertoo.

Puulla heikko kysyntä

Toimintaansa Enontekiön yhteismetsä rahoittaa hakkuutuloilla. Metsätalousmaata on 19 000 hehtaaria ja vuotuinen hakkuusuunnite 16 000 kuutiota.

Mäkinen harmittelee puun heikkoa kysyntää. Pääosan puukaupoista yhteismetsä tekee Stora Enson ja Metsä Groupin kanssa. Pienet sahat käyttävät puuta vain vähän.

”Ostajia on vähän ja heillä on käytännössä monopoliasema”, hän sanoo. ”Joka vuosi pyrimme kuitenkin puuta myymään, jos hinta ei ole aivan surkea.”

Pitkät välimatkat syövät metsätalouden kannattavuutta Lapissa. Suurin osa puusta päätyy ensin kumipyörillä, sitten rautateitse Kemiin. Kolarin junaasemalle on 200 kilometriä.

Kannattavuutta haetaan suurilla volyymeillä. Tavallista on, että kerralla hakataan 200 hehtaaria. Yksittäiset kuviot voivat olla 50 hehtaarin kokoisia.

Mäkistä naurattaa Ylen uutinen, jossa kerrottiin saarihakkuiden kannattavan, jos hakattavaa on vähintään hehtaari.

”Meillä päin sitä kutsutaan näpertelyksi.”

SUVI NIEMI